

V Bruseli 23. 9. 2019
COM(2019) 615 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výsledky priebežného hodnotenia programu ISA²

{SWD(2019) 1615 final}

Obsah

1.	Úvod	2
2.	Súvislosti	2
3.	Spoločné chápanie interoperability	3
4.	Metodika.....	4
5.	Hodnotené oblasti a otázky	4
6.	Zistenia	5
6.1.	Relevantnosť.....	5
6.2.	Účinnosť	6
6.3.	Efektívnosť	6
6.4.	Súdržnosť	7
6.5.	Pridaná hodnota EÚ.....	7
6.6.	Prospešnosť	7
6.7.	Udržateľnosť	8
7.	Odporúčania	8
7.1.	Zvyšovanie povedomia nad rámec vnútroštátnych orgánov verejnej správy	8
7.2.	Od riešení zameraných na používateľov po riešenia motivované používateľmi	9
7.3.	Príprava pôdy na zvýšenú udržateľnosť	9
8.	Ďalšie kroky	10

1. Úvod

Ako je stanovené v rozhodnutí¹ o programe ISA², 1. januára 2016 bol spustený päťročný program pre riešenia interoperability a spoločné rámce pre verejnú správu, podniky a občanov v Európe (ďalej len „program ISA²“) ako pokračovanie programu² ISA.

V tejto správe sa predkladajú zistenia a odporúčania z priebežného hodnotenia programu³ ISA². Podľa článku 13 ods. 3 rozhodnutia o programe ISA² sa vyžaduje, aby Komisia vykonala toto hodnotenie a oznámila jeho výsledky Európskemu parlamentu a Rade do 30. septembra 2019.

Komisia vykonala toto hodnotenie za pomoci tímu nezávislých expertov z konzultačnej spoločnosti⁴. Na hodnotenie dohliadala medziútvarová riadiaca skupina⁵.

2. SÚVISLOSTI

Hlavným cieľom programu ISA² je podporovať modernizáciu verejného sektora v Európe založenú na IKT a uľahčiť riešenie potrieb podnikov a občanov prostredníctvom lepšej interoperability európskych orgánov verejnej správy.

Konkrétnejšie je cieľom programu:

- uľahčiť efektívnu a účinnú elektronickú cezhraničnú alebo medziodvetvovú interakciu medzi orgánmi verejnej správy, podnikmi a občanmi v Európe,
- prispievať k rozvoju účinnejšej, jednoduchšej a užívateľsky prístupnejšej elektronickej správy na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni verejnej správy,
- podporovať holistický prístup k interoperabilite v EÚ, a to identifikáciou, vytváraním a prevádzkovaním riešení interoperability a uľahčovaním ich opätovného používania európskymi orgánmi verejnej správy. Týmto sa posilní vykonávanie rôznych politík a činností EÚ.

Na dosiahnutie uvedených cieľov⁶ tento program nadväzuje na výsledky svojho predchodcu, programu ISA⁷. Takisto sa v ňom kladie dôraz na jeho hladké začlenenie do širšieho politického rámca v súvislosti s digitalizáciou verejnej správy v EÚ. Z tohto hľadiska je program ISA² hlavným nástrojom na posilnenie vykonávania európskeho rámca interoperability (ďalej len „EIF“)⁸, ktorý bol

¹ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/2240 z 25. novembra 2015, ktorým sa zriaďuje program pre riešenia interoperability a spoločné rámce pre verejnú správu, podniky a občanov v Európe (program ISA²) ako prostriedok modernizácie verejného sektora, Ú. v. EÚ L 318, 4.12.2015, s. 1.

² Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 922/2009/ES zo 16. septembra 2009 o riešení interoperability pre európske orgány verejnej správy (ISA), Ú. v. EÚ L 260, 3.10.2009, s. 20.

³ Podrobnosti týkajúce sa procesu hodnotenia a výsledkov, ako aj podporné dôkazy sú dostupné v pracovnom dokumente útvarov Komisie: SWD(2019) 1615 final.

⁴ Hodnotiaci štúdiu nezávislých expertov je dostupná na <https://data.europa.eu/doi/10.2799/13397>.

⁵ Členmi skupiny boli generálne riaditeľstvá CNECT, DIGIT, EMPL, FISMA, GROW, Úrad pre publikácie (OP), Generálny sekretariát (SG), GR TAXUD a Spoločné výskumné centrum (JRC).

⁶ Článok 1 ods. 1 rozhodnutia o programe ISA² (pozri poznámku pod čiarou č. 1).

⁷ Článok 1 ods. 3 rozhodnutia o programe ISA² (pozri poznámku pod čiarou č. 1).

⁸ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Európsky rámec interoperability – stratégia vykonávania, Brusel, 23.3.2017, COM(2017) 134 final.

aktualizovaný a rozšírený v súlade s plánom uvedeným v oznámení o stratégii pre jednotný digitálny trh v Európe⁹. Medzi ďalšie politické iniciatívy, ku ktorým program ISA² prispieva, patrí akčný plán pre elektronickú verejnú správu na roky 2016 – 2020¹⁰, Tallinské vyhlásenie o elektronickej verejnej správe z roku 2017¹¹ a nariadenie o zriadení jednotnej digitálnej brány¹².

Program ISA² sa prakticky realizuje od 1. januára 2016 do 31. decembra 2020 s celkovým rozpočtom 130,9 milióna EUR. Financujú sa ním akcie určené každoročne v rámci ročného priebežného pracovného programu. V rámci riadenia programu sa zároveň posilňujú synergie s ďalšími programami EÚ, akými sú Nástroj na prepájanie Európy (NPE)¹³ alebo program na podporu štrukturálnych reforiem (SRSP)¹⁴.

Hlavnými zainteresovanými stranami programu sú európske orgány verejnej správy na všetkých úrovniach: únijnej, celoštátnej, regionálnej a miestnej. Tento program sa však týka oveľa väčšej skupiny zainteresovaných strán vrátane podnikov a občanov EÚ. Program ISA² je otvorený pre členské štáty EÚ, ďalšie krajiny v rámci Európskeho hospodárskeho priestoru a kandidátske krajiny. Na programe sa okrem 28 členských štátov EÚ zúčastňujú tri ďalšie krajiny: Island, Nórsko (od roku 2016) a Čierna Hora (od roku 2018). Týmto programom sa zároveň podporuje spolupráca s ďalšími krajinami mimo EÚ a medzinárodnými organizáciami a orgánmi.

3. SPOLOČNÉ CHÁPANIE INTEROPERABILITY

V súlade s článkom 1 ods. 2 rozhodnutia o programe ISA² „[p]rogram ISA² zabezpečuje spoločné chápanie interoperability v rámci EIF a jeho implementáciu vo verejnej správe v členských štátoch. Komisia prostredníctvom programu ISA² monitoruje implementáciu EIF.“

V tejto súvislosti sa v rámci programu ISA² vyvíja integrovaný rámec na monitorovanie, posudzovanie a predkladanie správ o pokroku vo vykonávaní EIF¹⁵, a to zo strany členských štátov, ako aj Komisie. Návrh a vykonávanie tohto monitorovacieho rámca sa realizujú v rámci akcie pozorovateľne vnútroštátneho rámca interoperability (NIFO), financovanej v rámci programu ISA².

⁹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov, Stratégia pre jednotný digitálny trh v Európe, Brusel, 6.5.2015, COM(2015) 192 final.

¹⁰ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov EÚ, Akčný plán pre elektronickú verejnú správu na roky 2016 – 2020. Urýchlenie digitálnej transformácie verejnej správy, COM/2016/0179 final.

¹¹ Tallinské vyhlásenie o elektronickej verejnej správe, prijaté na stretnutí ministrov počas estónskeho predsedníctva Rady Európskej únie 6. októbra 2017.

¹² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1724 z 2. októbra 2018 o zriadení jednotnej digitálnej brány na poskytovanie prístupu k informáciám, postupom a asistenčným službám a službám riešenia problémov a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1024/2012, Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 1 – 38.

¹³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1316/2013 z 11. decembra 2013, ktorým sa zriaďuje Nástroj na prepájanie Európy, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 913/2010 a zrušujú sa nariadenia (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010, Ú. v. EÚ L 384, 20.12.2013, s. 129 – 171.

¹⁴ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1671 z 23. októbra 2018, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2017/825 s cieľom zvýšiť finančné krytie programu na podporu štrukturálnych reforiem a upraviť jeho všeobecný cieľ, Ú. v. EÚ L 284, 12.11.2018, s. 3 – 5.

¹⁵ Tento monitorovací mechanizmus sa vzťahuje aj na vykonávanie akčného plánu interoperability uvedeného v prílohe I k oznámeniu o EIF uvedeného v poznámke pod čiarou č. 8.

Výsledky vykonávania EIF v rámci celej EÚ sa prezentujú ročne prostredníctvom hodnotiacej online tabuľky, aby sa zlepšila informovanosť na účely tvorby politiky a výsledky sa oznamovali širšej verejnosti vizuálnejším a intuitívnejším spôsobom¹⁶. Prakticky to znamená, že účelom hodnotiacej tabuľky je zlepšiť komunikáciu a budovanie kapacít s cieľom zvýšiť povedomie členských štátov o ich stave, pokiaľ ide o vykonávanie EIF, a pomôcť im ľahšie si osvojiť odporúčania týkajúce sa EIF.

Na dosiahnutie týchto cieľov bude pre členské štáty sprístupnený súbor nástrojov na poskytovanie praktického poradenstva pri vykonávaní EIF prostredníctvom osvedčených postupov a riešení.

Účelom monitorovacieho rámca pre vykonávanie EIF je poskytnúť dôkazy pre budúce hodnotenie EIF, ktoré bolo pôvodne naplánované na koniec roka 2019¹⁷. Aby sa však členským štátom ponechal realistický časový rámec na prispôsobenie vnútroštátnych politík elektronickej verejnej správy, digitálnych služieb a interoperability rámca EIF, ako aj vzhľadom na to, že širší rozsah nového EIF si vyžaduje dodatočnú internú, ako aj externú koordináciu na dokončenie všeobecne akceptovaného a integrovaného monitorovacieho rámca, zdá sa nevyhnutné odložiť hodnotenie EIF na rok 2021. Vzhľadom na tieto faktory sa proces zhromažďovania údajov začal až v roku 2019, v dôsledku čoho neexistuje dostatočné množstvo údajov na hodnotenie EIF v tom istom roku.

Ak by sa navyše vykonávalo hodnotenie EIF súbežne so záverečným hodnotením programu ISA² v roku 2021, mohlo by sa vytvoriť viacero synergií, keďže tento program je hlavným nástrojom podporujúcim implementáciu EIF.

4. METODIKA

Priebežné hodnotenie programu ISA² sa opieralo o kvantitatívne a kvalitatívne údaje zhromaždené rôznymi metódami, ako sú sekundárny výskum, verejné konzultácie, cielené online prieskumy, hĺbkové dialógy a úvodný seminár. Konzultačné činnosti umožnili pokryť široké spektrum strán zainteresovaných do programu ISA², od zástupcov členských štátov a odborov Komisie až po občanov a normalizačné organizácie.

Na účely zefektívnenia riadenia zhromažďovania údajov sa spomedzi 53 akcií zoskupených do 9 balíkov vybralo 20 akcií, ktoré boli financované v rámci programu ISA² až do roku 2018. Výber týchto vzoriek sa riadil štyrmi vopred vymedzenými kritériami tak, aby vybrané akcie program vo veľkej miere reprezentovali. Okrem toho bolo celkové zhromažďovanie údajov doplnené o odborné hodnotenie programu, ktoré vykonali štyria technickí experti v oblasti interoperability.

5. HODNOTENÉ OBLASTI A OTÁZKY

Hodnotenie bolo zamerané na týchto sedem hlavných kritérií¹⁸:

- **Relevantnosť** – do akej miery sú ciele programu ISA² stále relevantné v súvislosti s meniacimi sa potrebami a problémami tak na vnútroštátnej úrovni, ako aj na úrovni EÚ?

¹⁶ Hodnotiaca tabuľka bude sprístupnená v zbierke „NIFO“ na platforme Joinup v roku 2020.

¹⁷ Pozri oddiel 6 oznámenia o EIF uvedeného v poznámke pod čiarou č. 8.

¹⁸ Pozri Nástroj č. 47 v rámci Súboru nástrojov Európskej komisie pre lepšiu právnu reguláciu.

- **Účinnosť** – aký pokrok dosiahli výsledky programu ISA², pokiaľ ide o dosahovanie cieľov programu? Sú niektoré aspekty účinnejšie alebo menej účinné v porovnaní s ostatnými, a ak áno, aké ponaučenia z toho možno vyvodiť?
- **Efektívnosť** – do akej miery je program nákladovo efektívny? Ktoré aspekty programu sú najefektívnejšie alebo najmenej efektívne, najmä z hľadiska mobilizovaných zdrojov? Aká je výkonnosť programu vzhľadom na plánovanú prácu a rozpočet?
- **Súdržnosť** – do akej miery tvoria opatrenia ISA² súčasť „holistického“ prístupu v rámci programu (vnútorná súdržnosť)? Do akej miery je program ISA² súdržný s ďalšími zásahmi EÚ, ktoré majú podobné ciele, a s globálnymi iniciatívami v tej istej oblasti (vonkajšia súdržnosť)?
- **Pridaná hodnota EÚ** – aká je pridaná hodnota programu ISA² v porovnaní s tým, čo by sa dalo v rozumnej miere očakávať od členských štátov konajúcich na celoštátnej, regionálnej a/alebo miestnej úrovni?
- **Prospešnosť** – čo vyplýva z porovnania dosiahnutých a predpokladaných akcií a výsledkov programu ISA² s potrebami, ktoré majú riešiť?
- **Udržateľnosť** – do akej miery je zabezpečená finančná, technická a operačná udržateľnosť vyvinutých riešení, ktoré sa udržiavajú a prevádzkujú prostredníctvom programu ISA²?

6. ZISTENIA

Priebežné hodnotenie, založené na údajoch zozbieraných od 129 konzultovaných zainteresovaných strán¹⁹, rozsiahlym sekundárnym výskume a odbornom hodnotení, potvrdzuje, že výkonnosť programu ISA² je podľa všetkých hodnotiacich kritérií dobrá. Hodnotenie sa však obmedzuje na akcie financované v rokoch 2016 – 2018, preto sa výsledky prebiehajúcich akcií, ako aj dlhodobé výsledky programu ISA² budú môcť posúdiť až po ukončení programu.

6.1. Relevantnosť

Cieľ, ktorý sleduje program ISA², je stále vhodný na uspokojenie meniacich sa potrieb a problémov v oblasti interoperability digitálnych verejných služieb, čo potvrdzuje jeho relevantnosť. Väčšina konzultovaných zainteresovaných strán sa zhoduje na tom, že problém administratívnych elektronických bariér a súvisiacich potrieb, ktoré boli v rámci programu pôvodne identifikované, je stále aktuálny. Niektoré z nich (46 zo 129) však majú v súčasnosti ďalšie potreby (ako je normatívnejší prístup k navrhovaniu interoperabilných verejných služieb) a problémy (vrátane obmedzených zdrojov), ktoré možno v rámci programu ISA² riešiť iba čiastočne.

Jednou z ďalších potrieb, ktorá si zaslúži zvláštnu pozornosť, je zabezpečenie lepšej spolupráce a výmeny názorov s regionálnymi a miestnymi orgánmi verejnej správy s cieľom zvýšiť povedomie o interoperabilite a osvojovanie si riešení ISA² na nižšej než celoštátnej úrovni.

¹⁹ Vzhľadom na dôvernosť a ochranu údajov hodnotiaci tím požiadal subjekty zodpovedné za akcie, aby sa v rámci konzultačných činností obrátili na používateľov svojich riešení ako sprostredkovatelia. Tento dvojkrokový prístup mohol znížiť počet prijatých odpovedí.

Zvyšovanie povedomia orgánov verejnej správy o interoperabilite bolo prvým z troch odporúčaní v záverečnom hodnotení programu ISA²⁰. Program ISA² reagoval na túto výzvu prijatím svojej komunikačnej stratégie a plánu zapojenia v roku 2017 a usporiadaním 10 významných podujatí v rokoch 2016 – 2018 s priemerným počtom 211 účastníkov na každom podujatí. Zástupcovia ISA² okrem toho zohrávali aktívnu úlohu na 60 podujatiach, ktoré sa konali v tom istom období. Pribežným hodnotením sa ukázalo, že toto úsilie sa vyplatilo, pretože väčšina konzultovaných zainteresovaných strán uviedla, že majú odborné znalosti o interoperabilite (91 zo 128) a programe ISA² (81 zo 128). Napriek tomuto všeobecnému povedomiu uvedená ďalšia potreba naznačuje, že program by mal pokračovať vo svojich činnostiach zameraných na zvyšovanie povedomia, pričom by mal byť zacielený na regionálne a miestne orgány verejnej správy, prípadne nepriamych príjemcov, akými sú občania a podnikateľské subjekty.

6.2. Účinnosť

Výsledky, ktoré sa v rámci programu ISA² doteraz dosiahli, sú zosúladené s programovými cieľmi. Napriek tomu sa s očakávanými výsledkami nezhodujú úplne, keďže väčšina akcií stále prebieha a riešenia sa stále vyvíjajú. Na mieru osvojovania riešení má vplyv aj obdobie trvania programu. Preto akcie, v ktorých sa pokračovalo už od predchádzajúcich vydaní programu, priniesli riešenia, ktoré sa teraz používajú vo väčšej miere ako riešenia, ktoré sú výsledkom akcií zavedených v rámci programu ISA².

V rámci hodnotenia sa zistilo, že v jednom osobitnom celi programu ISA² je program sám osebe menej účinný, a to pokiaľ ide o vývoj účinnejšej, jednoduchšej a používateľsky prístupnejšej elektronickej správy na celoštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Tu môžu mať členské štáty skutočne veľký vplyv a dopĺňať iniciatívy v oblasti interoperability a digitalizácie na úrovni EÚ.

Externé faktory môžu zlepšiť, ale aj ohroziť spôsob, akým sa v rámci programu dosahujú ciele a prinášajú výsledky. Výzva orgánov verejnej správy na vypracovanie spoločných noriem a rámcov predstavuje externý faktor, ktorý prispeje k výkonnosti programu. Naopak inštitucionálna zložitosť by mohla brzdiť dosahovanie cezhraničnej a medziodvetvovej interoperability.

Na základe hodnotenia sa napokon dospelo k záveru, že akcie v rámci programu ISA² sú vo veľkej miere v súlade so všeobecnými zásadami uvedenými v článku 4 rozhodnutia o ISA², a to vďaka procesu priebežného pracovného programu, ktorým sa pri vypracúvaní pracovného programu zabezpečuje systematické zohľadňovanie týchto zásad.

6.3. Efektívnosť

Implementácia programu napreduje podľa plánu; všetky akcie sa vykonávajú v súlade s harmonogramom alebo sa blížia k dosiahnutiu plánovanej úrovne práce. Z dôvodu rôznorodosti ukazovateľov výkonnosti je však ťažké vyvodiť závery, pokiaľ ide o celkovú nákladovú efektívnosť programu. Pri tých balíkoch programu ISA², kde bolo možné zhrnúť ukazovatele výkonnosti jednotlivých akcií, boli odhadované náklady na koncového používateľa (napr. podnikateľské subjekty, občania) na veľmi nízkej úrovni.

²⁰ Správa komisie Európskemu parlamentu a Rade, Výsledky záverečného hodnotenia programu ISA, Brusel, 1.9.2016, COM(2016) 550 final.

Proces výberu akcií financovaných programom ISA² sa považuje za relatívne efektívny. Náklady vynaložené na prípravu návrhu sú pomerne nízke, v rozpätí od 0,07 % do 0,4 % potenciálnych zdrojov financovania, ktoré by mohli byť vyčlenené na daný návrh po jeho prijatí. Výberový proces by sa však mohol ešte zlepšiť, a to zjednodušením priebežného pracovného programu (napr. zavedením flexibilnejšieho vzoru) a spustením tematických výziev na akcie, vďaka čomu by bol výberový proces motivovaný cieľmi.

6.4. Súdržnosť

Podľa konzultovaných zainteresovaných strán sú pre akcie v rámci programu ISA² charakteristické významné synergie a obmedzené prekrývania. Táto výrazná vnútorná súdržnosť je v súlade s druhým odporúčaním v rámci záverečného hodnotenia programu ISA, v ktorom sa vyzývalo na holistický prístup k interoperabilite v rámci programu ISA².

Na úrovni externej súdržnosti sa program ISA² riadil tretím – a posledným – odporúčaním v rámci záverečného hodnotenia programu ISA, pričom sa nadviazala úzka spolupráca s ďalšími politikami a iniciatívami EÚ. Posilňovali sa synergie s NPE, programom Horizont 2020 a programom na podporu štrukturálnych reforiem. V rámci programu ISA² sa uskutočňujú interakcie aj s iniciatívami, ako sú jednotná digitálna brána, stratégia digitálneho jednotného trhu, akčný plán pre elektronickú verejnú správu, Tallinské vyhlásenie o elektronickej verejnej správe a priebežný plán pre normalizáciu IKT²¹. Zaznamenali sa však isté prelínania medzi určitými riešeniami v rámci programu ISA² a NPE, ktoré by sa dali riešiť presnejším vymedzením rozsahu jednotlivých riešení.

6.5. Pridaná hodnota EÚ

Pre zlepšenie celkovej interoperability medzi európskymi orgánmi verejnej správy je kľúčová úroveň koordinácie, ktorá sa zaisťuje programom ISA². Okrem toho 91 zo 109 respondentov zdôraznilo, že v rámci programu ISA² možno dosiahnuť jeho ciele s nižšími nákladmi ako v rámci porovnateľných celoštátnych iniciatív či iniciatív na nižšej než celoštátnej úrovni.

Je zjavné, že program ISA² pomáha zlepšiť cezhraničnú interoperabilitu v EÚ: i) zvyšuje povedomie o interoperabilite vo všetkých členských štátoch; ii) pomáha zaradiť túto tému do vnútroštátnych programov a iii) vytvára siete a uľahčuje výmenu informácií. Program ISA² takisto pomáha dosiahnuť pokrok v ďalších spoločných politikách EÚ: zohráva kľúčovú úlohu pri vykonávaní EIF a podporuje vytvorenie digitálneho jednotného trhu.

6.6. Prospešnosť

Hodnotenie spokojnosti používateľov s riešeniami ISA² je prevažne pozitívne, pričom iba 7 zo 110 zainteresovaných strán uviedlo „obmedzenú spokojnosť“. Počas priebehu programu sa očakáva, že sa miera osvojovania riešení ISA² bude zvyšovať, čím salepší spôsob, akým sa predmetnými riešeniami uspokojujú potreby používateľov, a zároveň sa tým zvýši celková spokojnosť používateľov.

²¹ Pozri: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/rolling-plan-ict-standardisation>.

6.7. Udržateľnosť

Udržateľnosť riešení ISA² získala zo strany konzultovaných zainteresovaných strán zmiešanú spätnú väzbu. Zatiaľ čo 66 z 84 respondentov je presvedčených, že výsledky programu by pretrvali aj v prípade ukončenia ďalšieho financovania, viac ako 55 z 85 respondentov si myslí, že prevádzkovanie a náklady na údržbu nevyhnutné pre riešenia ISA² by mohli ohroziť schopnosť riešení ISA² prinášať výsledky v prípade ukončenia programu.

Zainteresované strany sa zhodujú na tom, že program ISA² zohráva kľúčovú úlohu v zlepšovaní situácie v oblasti interoperability v EÚ, a ak by sa nevykonával, ohrozilo by sa úsilie európskych orgánov verejnej správy zamerané na zlepšovanie interoperability a podporovanie modernizácie verejného sektora v Európe založenej na IKT.

7. ODPORÚČANIA

Na základe priebežného hodnotenia je doterajšia výkonnosť programu ISA² pozitívna. Zároveň sa v ňom však identifikujú oblasti, v ktorých je priestor na možné zlepšenie. V ďalej uvedených odporúčaniach sa tieto aspekty programu riešia, pričom sa v nich uvádzajú tak krátkodobé, ako aj dlhodobé opatrenia. Krátkodobé opatrenia sú tie, ktoré by sa mohli zaradiť do posledného priebežného pracovného programu ISA² v roku 2020 a počas prechodného obdobia pred zostavením nového viacročného finančného rámca (VFR)²². Na dlhodobejšie opatrenia by bolo potrebných viac rokov, aby priniesli výsledky.

7.1. Zvyšovanie povedomia nad rámec vnútroštátnych orgánov verejnej správy

Komisia bude prostredníctvom programu ISA² pokračovať vo svojom úsilí zameranom na zvyšovanie povedomia európskeho verejného sektora o interoperabilite, čo je kľúčovým predpokladom pre digitalizáciu, a to najmä zabezpečovaním intenzívnejšej spolupráce s regionálnymi a miestnymi orgánmi verejnej správy v rámci tohto úsilia.

Na začiatok by bolo potrebné pripraviť cieľnú propagačnú činnosť zameranú na výhody (opätovného) používania riešení interoperability v rámci programu ISA². Na podporu tejto myšlienky by sa v roku 2020 mohli vypracovať štúdie zamerané na kvantifikáciu niektorých riešení ISA² týkajúcich sa efektívnosti a produktivity orgánov verejnej správy.

V záverečnom štádiu programu ISA² by sa mal klásť ešte väčší dôraz na to, aby si orgány verejnej správy, akademická obec a zainteresovaní odborníci vymieňali medzi sebou najlepšie postupy. V rámci nedávno spusteného opatrenia Akadémie interoperability by sa mali vypracovať aj vhodné materiály odbornej prípravy.

Na posilnenie vplyvu uvedených navrhovaných opatrení by subjekty zodpovedné za akcie v rámci programu ISA² mali ďalej mobilizovať osoby s potenciálnym vplyvom (ako sú výskumníci, angažovaní pracovníci verejnej správy) a vytvárať komunitu ambasádorov interoperability.

Z dlhodobého hľadiska by sa mal vybudovať systém poradcov pre oblasť interoperability. Títo poradcovia by zainteresovaným stranám pomáhali pri výbere

²² Pozri: https://ec.europa.eu/commission/future-europe/eu-budget-future_sk.

vhodných riešení interoperability zodpovedajúcich ich potrebám a zároveň by poskytovali podporné služby a technickú pomoc pri účinnej implementácii riešení.

7.2. Od riešení zameraných na používateľov po riešenia motivované používateľmi

Na zvýšenie prospešnosti programu ISA² by sa mohla zlepšiť kvalita jeho existujúcich riešení, a to na základe lepšieho zohľadňovania potrieb používateľov. Tento prístup by mohol prevládať počas implementácie posledného pracovného programu ISA², čím by sa podporila zásada EIF zamerania sa na používateľa tak v Komisii, ako aj v členských štátoch.

V nadchádzajúcich rokoch však bude vhodné prejsť z modelu zamerania sa na používateľa na model riešení motivovaných používateľmi, v ktorom sa používatelia zapájajú do fázy navrhovania riešenia interoperability. Takýto proces spolupráce by sa mohol podporovať v rámci inkubátora interoperability, čo by umožnilo vyvíjať nové riešenia zamerané na používateľov, ktoré by sa mohli skúšať a použiť ako prototyp v bezpečnom prostredí. Tento inkubátor by pomáhal pri osvojovaní si nových technológií a výmene inovačných postupov medzi priekopníckymi verejnými orgánmi.

Pokiaľ ide o prvé dve odporúčania v tejto správe, digitálna stratégia Komisie²³ je dôkazom toho, že Komisia dodržiava svoje sľuby: interoperabilita, ako aj prístup zamerania sa na používateľa patria medzi kľúčové zásady stratégie a EIF je jedným z jej referenčných bodov. Program ISA² okrem toho zohráva konzultačnú úlohu pri prebiehajúcim vykonávaní stratégie, v rámci ktorej pomáha Komisii v rôznych oblastiach politiky modernizovať jej existujúce IT systémy a vyvíjať nové digitálne riešenia so zreteľom na interoperabilitu.

7.3. Príprava pôdy na zvýšenú udržateľnosť

Pri hodnotení pridanej hodnoty EÚ a udržateľnosti programu ISA² sa v rámci priebežného hodnotenia zistilo, že program má kľúčovú úlohu pri zostavovaní jednotného priestoru interoperability v európskom verejnom sektore. Program ISA² takisto pomáha vyvíjať a využívať cezhraničné a medziodvetvové digitálne riešenia orgánmi verejnej správy členských štátov. Program ISA² pomáha tiež dosahovať pokrok v rámci spoločných politík, ktoré sa vo veľkej miere opierajú o tieto vzájomne prepojené a interoperabilné siete a systémy.

Po ukončení programu ISA² je nevyhnutné zachovať a zvýšiť schopnosť európskych orgánov verejnej správy spolupracovať pri dosahovaní vzájomne prospešných cieľov vrátane výmeny informácií a znalostí, čo je vo všeobecnosti základom interoperability. Na to je potrebný silný politický záväzok a stabilné financovanie. Pokiaľ ide o politický záväzok, ministri zodpovední za politiku elektronickej verejnej správy v celej Európe – v Tallinskom vyhlásení o elektronickej verejnej správe – potvrdili, že sa zaväzujú k vybudovaniu verejných služieb zameraných na občana, ktoré sú navrhnuté ako štandardne digitalizované, a k dosiahnutiu vízie stanovenej v EIF. Pokiaľ ide o budúce financovanie interoperability, je naplánované v programe

²³ Oznámenie Komisie, Digitálna stratégia Európskej komisie – Digitálne transformovaná Komisia zameraná na používateľov a založená na údajoch, Brusel, 21.11.2018, C(2018) 7118 final.

Digitálna Európa (DEP)²⁴, ktorý je jedným zo sektorových návrhov Komisie v rámci legislatívneho balíka VFR na roky 2021 – 2027.

Komisia by mala ďalej nadviazať na synergie vytvorené medzi ISA² a ďalšími programami EÚ, a tak podporovať EIF a interoperabilitu vo všeobecnosti a uľahčovať rozšírené opätovné používanie riešení ISA². Okrem toho by tento prístup mohol vyústiť do efektívneho a operatívneho riadenia programu podporujúceho budúcu implementáciu návrhu DEP.

Súbežne s prípravami na zostavenie nových programov VFR sa odporúča preskúmať možnosti zvýšenia udržateľnosti výsledkov dosiahnutých prostredníctvom existujúcich riešení ISA². Mali by sa vyhodnotiť uskutočniteľnosť a náklady jednotlivých opatrení udržateľnosti, do ktorých by Komisia mala investovať. Komisia by mohla napríklad zvážiť presun niektorých riešení ISA² na komunity vyvíjajúce slobodný softvér alebo povzbudzovať spoločnosti k vybudovaniu služieb založených na riešení ISA² na základe verejnej licencie Európskej únie (EURL)²⁵.

Komisia môže považovať za užitočné vykonať hĺbkové posúdenie opodstatnenia a vplyvov možného záväzného nástroja interoperability. Takéto posúdenie by sa malo opierať o zistenia záverečného hodnotenia programu ISA² a o dôkazy zozbierané pri hodnotení vykonávania EIF v roku 2021.

8. ĎALŠIE KROKY

Počas prebiehajúceho vykonávania programu ISA² bude Komisia venovať maximálnu pozornosť uvedeným zisteniam a odporúčaniam, pričom ich zanalyzuje s cieľom overiť a riešiť predložené otázky, v prípade potreby v úzkej spolupráci s členskými štátmi. Zistenia a odporúčania z priebežného hodnotenia programu ISA² sa využijú pri prechode na nové programy VFR.

²⁴ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa stanovuje program Digitálna Európa na obdobie 2021 – 2027, Brusel, 6.6.2018, COM(2018) 434 final.

²⁵ Pozri: <https://eurl.eu/>.